

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
The Study of Affected Factors toward the Management
by Using the Philosophy of Sufficiency Economy
in Nursing Private Higher Education Institutes

.....

ศศิกาญจน์ สกุลปัญญวัฒน์*
Sasikarn Skulpunyawat*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 10 สถาบัน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) ได้เท่ากับ .97 สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) แสดงค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์โดยถดถอยพหุคูณ (multiple regression)

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า ปัจจัยด้าน อายุ ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และประสบการณ์การบริหาร ไม่ส่งผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ส่วนปัจจัยด้าน ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลต่อการบริหารจัดการของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และมีอิทธิพลในระดับต่ำ ($R^2 = .160$)

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผล การบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
คณะพยาบาลศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

ABSTRACT

This research was a descriptive research. The objective of this research was study the affected factors toward the management by using the philosophy of sufficiency economy In Nursing Private Higher Education Institutes. The sample included nursing administrator in Nursing Private Higher Education Institutes in Bangkok and boundary, composed of 10 institutes, 90 nursing administrators. This data were collected by questionnaire, questionnaires the content validity was done by 3 experts, verify the reliability of the questionnaire was .97. The statistics used percentage and multiple regression analysis.

The study found that age, knowledge of the philosophy of sufficiency economic and nursing administrator in nursing Private Higher Education Institutes did not affected the management when using the philosophy of sufficiency economic. The factors experienced in management when applying the philosophy of sufficiency economic in management, the result was found in low level (R^2 of .160)

Keywords : Affected Factors, Administration by using the Philosophy of Sufficiency Economy, Nursing Private Higher Education Institute

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน เป็นสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ภายใต้การกำกับดูแลมาตรฐานการผลิตบัณฑิตโดยสภาการพยาบาล และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถที่เพียงพอที่จะดูแลผู้ป่วย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ให้เกิดความปลอดภัย กระบวนการผลิตบัณฑิตจึงต้องเป็นไปตามมาตรฐานสภาวิชาชีพอย่างเคร่งครัด มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ไม่น้อยกว่าที่ระบุไว้ในหลักสูตร นักศึกษาจะต้องขึ้นฝึกปฏิบัติจริงตามแหล่งฝึกซึ่งเป็นโรงพยาบาลต่างๆ ที่ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐาน โดยในการฝึกภาคปฏิบัติจะต้องมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าตอบแทนแหล่งฝึก ค่าวัสดุ อุปกรณ์ทางการแพทย์ ค่าเดินทาง ค่าที่พักสำหรับอาจารย์และนักศึกษา ค่าตอบแทนอาจารย์นิเทศ เป็นต้น กระบวนการผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ จึงเป็นสาขาที่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูง ในการบริหารจัดการคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดภาครัฐบาล ได้รับเงินสนับสนุนส่วนหนึ่งจากหน่วยงานของรัฐ และอีกส่วนหนึ่งได้จากการเก็บค่าบำรุงการศึกษา ซึ่งแตกต่างจากการบริหารจัดการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ที่จะต้องบริหารจัดการโดยใช้งบประมาณของมหาวิทยาลัยเองทั้งหมด คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน จำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการ ได้แก่ กระแสกดดันทางการเมือง สภาวะผันผวนทางเศรษฐกิจ ความคาดหวังของสังคม หลายสถาบันประสบปัญหาขาดทุน การจัดการของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันการศึกษาเอกชนในรูปแบบเดิมจึงไม่สามารถยืนหยัดต่อไปได้ จะต้อง

พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการให้มีการบริหารจัดการต้นทุนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ยังคงไว้ซึ่งคุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานสภาการพยาบาล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมได้อนุมัติปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) โดยจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถาบันศึกษา โดยเริ่มจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีการปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่พัฒนานักเรียนให้มี ความรู้ ความสามารถ ทั้งวิชาการและวิชาชีพควบคู่กันไป ในทางสายกลางด้วยความมีเหตุผลของความร่วมมือของชุมชนอย่างพอประมาณในการจัดกิจกรรมเหมาะสม สมดุลกับบริบทของชุมชน สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีกับนักเรียน อยู่บนความพอเพียง ด้วยการรู้จักการพึ่งตนเอง มีคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา¹ จึงได้กำหนดกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) โดยอัญเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ (strategy direction) และเป็นหลักในการบริหารจัดการ กระตุ้นให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติ ตามภารกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

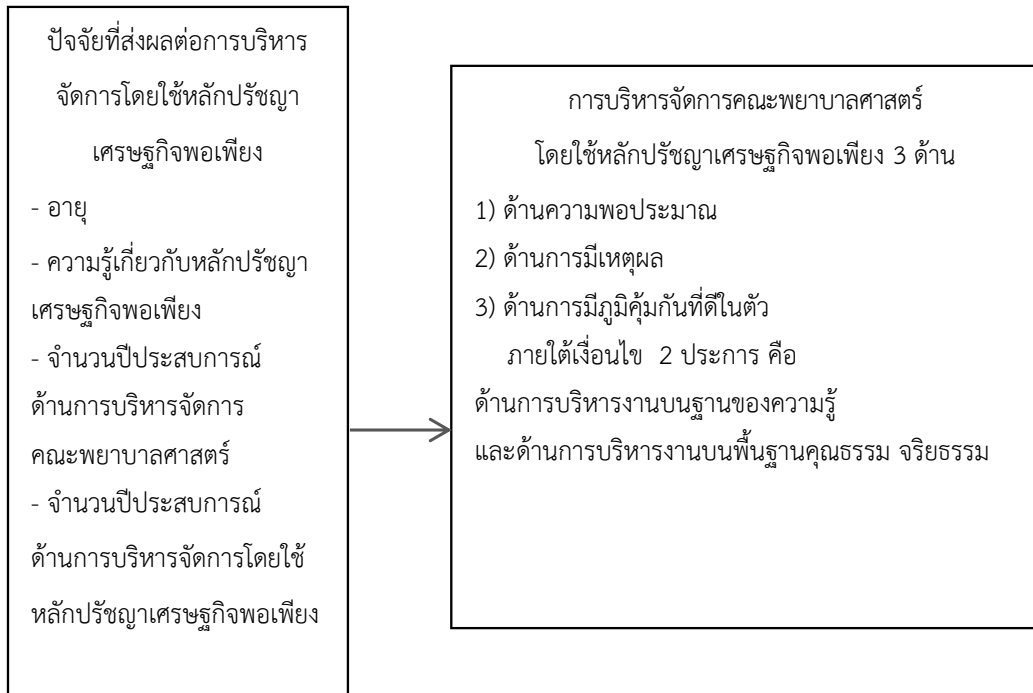
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในระดับปานกลาง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถาบันการศึกษา พบว่า มีปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยของ เพ็ญพรรณ ชูติวิศุทธิ์² ที่ได้ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกริก พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางจนถึงระดับต่ำ โดยด้านภูมิคุ้มกันในตนที่ดี ด้านภาพรวมของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านคุณธรรมและด้านความพอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ เพ็ญภา อีรทองดี³ ศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งได้ศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษาฯ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) พบว่า ในด้าน

การบริหารงานทั่วไปยังขาดแคลนงบประมาณ และขาดวิธีการในการประเมินโครงการ ด้านวิชาการพบปัญหาในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ส่วนด้านบุคลากรนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับชุมชน นอกจากนี้ รุ่งทิวา สันติผลธรรม⁴ ได้ศึกษาการนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิต โดยการพึ่งตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสม มีความสอดคล้องสมดุลกับที่ธรรมชาติให้ รู้เอื้อเพื่อแบ่งปันระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกันได้ รวมทั้งการสร้างสมดุลระหว่างกายกับจิตใจให้เกิดขึ้น ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นวิถีชีวิตที่มีความหลากหลาย และสามารถยืดหยุ่นความเป็นอยู่ของชีวิตตนเองได้

ประกอบด้วยหลัก 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอ ทั้งนี้ ต้องอาศัยเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม สรุปได้ดังนี้

1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น

2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3) การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบ ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินงานทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันต้องอาศัยคุณธรรม และสติปัญญา

เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจคนในชาติ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน พากเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้อย่างดี

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน มีเป้าหมายเพื่อ กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาให้ปรากฏชัดเจน สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และพันธกิจที่กำหนดไว้ มีการบรรจุปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเอาไว้ในทุกมิติ มีการเชื่อมโยงกับหลักสูตร สามารถแก้ปัญหาการบริหารจัดการ มีการส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล การแก้ไขปัญหาด้านการเงิน งบประมาณที่เหมาะสม การพัฒนาบุคลากรอย่างเพียงพอ การสร้างเครือข่ายอุดมศึกษา รวมทั้งการพัฒนาปัจจัยที่เป็นโครงสร้างการเรียนรู้ เพื่อให้มีการบริหารจัดการของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เต็มศักยภาพ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ คุณภาพการศึกษา และการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามภารกิจหลักของคณะพยาบาลศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านบริการวิชาการแก่สังคม และด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณกับการบริหารจัดการภารกิจคณะพยาบาลศาสตร์ 4 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 การประยุกต์ใช้ความพอประมาณกับภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต หมายถึง มีการกำหนดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายของ

คณะพยาบาลศาสตร์ มีความพอประมาณครอบคลุมจำนวนนักศึกษา สัดส่วนอาจารย์ผู้สอนและภาระงาน กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

1.2. การประยุกต์ใช้ความพอประมาณกับภารกิจด้านการวิจัย หมายถึง มีการจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยแต่ละสาขาวิชาในสัดส่วนที่เหมาะสม มีแผนงานด้านงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอ มีนโยบายและการวางแผนเพื่อของบประมาณสนับสนุนการวิจัยจากภายนอก

1.3. การประยุกต์ใช้ความพอประมาณกับภารกิจด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม หมายถึง มีการจัดโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนจากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง บูรณาการทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสม

1.4. การประยุกต์ใช้ความพอประมาณกับภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง มีการจัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมกับชุมชน

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบครอบ

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลกับการบริหารจัดการของคณะพยาบาลศาสตร์ ตามภารกิจ 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.1. การประยุกต์ใช้ความมีเหตุผลกับภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต หมายถึง การกำหนดคุณสมบัตินักศึกษา กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลอย่างเหมาะสม มีเหตุผล สามารถอธิบายได้

2.2. การประยุกต์ใช้ความมีเหตุผลกับภารกิจด้านการวิจัย หมายถึง กำหนดปรัชญา

การวิจัยของคณะตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดให้สมดุลกันระหว่างการวิจัยและการเรียนการสอน การบริหารงานวิจัยเน้นที่กระบวนการวิจัยอย่างมีเหตุผล

2.3. การประยุกต์ใช้ความมีเหตุผลกับการกิจด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม หมายถึง กำหนดนโยบาย วางแผน และจัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน

2.4. การประยุกต์ใช้ความมีเหตุผลกับการกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง การเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในคณะและชุมชน กำหนดนโยบาย ระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถาบันที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพ ธรรมเนียมปฏิบัติ กฎ กติกาของสังคมส่วนรวม

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งในอนาคตอันใกล้และไกล

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กับการบริหารจัดการคณะพยาบาลศาสตร์ ตามภารกิจ 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 การประยุกต์ใช้การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กับการกิจด้านการผลิตบัณฑิต หมายถึง มีกระบวนการรับนักศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการวัดและประเมินผล ภายใต้เงื่อนไขการมีคุณธรรม จริยธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี มีกิจกรรมหรือโครงการสำหรับนักศึกษาที่มุ่งการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้นักศึกษา

3.2 การประยุกต์ใช้การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กับการกิจด้านการวิจัย หมายถึง มีการวิจัยเพื่อประเมินการใช้หลักสูตรหลังจากที่มีการนำหลักสูตรไปใช้ตามระยะเวลาที่กำหนด การจัดทำฐานข้อมูลผลการวิจัยเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลแห่งการเรียนรู้ การกำหนดภารกิจงานวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการทำงานของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร อย่างเป็นรูปธรรม มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันเพื่อพัฒนางานวิจัยสู่ความเป็นเลิศ การสร้างวาระการวิจัยของคณะทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี

3.3 การประยุกต์ใช้การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กับการกิจด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม หมายถึง กลไกส่งเสริมให้ผู้สอนมีแนวคิดและดำเนินชีวิตสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นที่อาจารย์ผู้สอนสามารถเป็นแบบอย่างให้ผู้เรียน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการจัดตั้งเครือข่ายร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนด้านวิชาการ เพื่อนำองค์ความรู้จากท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

3.4 การประยุกต์ใช้การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กับการกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง ส่งเสริมการปฏิบัติตนของผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรในคณะพยาบาลศาสตร์ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันแก่นักศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านอายุ ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวนปีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการคณะพยาบาลศาสตร์ และจำนวนปีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหาร คณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยเอกชน

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันผู้วิจัยจึงทำการเลือกศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยเอกชน ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 6 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร โดยใช้จำนวนประชากรทั้งหมดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 6 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร รวม 10 สถาบัน จำนวน 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูล 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชน เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการคณะพยาบาลศาสตร์ เป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 53 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (CVI) เท่ากับ .98

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .97

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาและรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ซึ่งได้ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการวิจัย การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรักษาความลับของข้อมูล พร้อมทั้งตอบข้อสงสัย โดยแนบเอกสารการยินยอมเข้าร่วมวิจัยเพื่อลงนามด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ส่งแบบสอบถามไปยังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เพื่อขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

2) จัดทำเอกสารเสนอขออนุญาตเก็บข้อมูลในสถาบันการศึกษา ส่งไปที่สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

3) นำส่งการขออนุญาตเก็บข้อมูลในสถาบันการศึกษาจากสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ไปยังสถาบันการศึกษาที่ต้องการเก็บข้อมูล

4) ส่งเอกสารนำเสนอ ชี้แจงการวิจัย และขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 10 สถาบัน พร้อมแบบสอบถาม

5) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 30 นาที

- 6) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
- 7) บันทึกข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

ผลวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผล และการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผล และการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

R	R2	Adjust R2	SE	R2change	F	df	Sig	Durbin-Watson
.401	.160	.125	.427	.239	4.541	4	.002*	1.939

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($R = .401$) ตัวแปรทำนายทั้งหมดมีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ร้อยละ 23.9 ตัวแปรอิสระบางตัวสามารถทำนายการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ ($\text{Sig} = .002$) และปัจจัยทำนายและการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรง

ตารางที่ 2 แสดงตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าพยากรณ์และค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์
ในรูปคะแนนมาตรฐานและคะแนนดิบ (n=90)

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandard coefficient		Standard coefficient	t	Sig
	B	Std.Error	Beta		
ค่าคงที่	2.689	.243		11.078	.000
อายุ	.004	.004	.116	1.003	.318
ความรู้	.057	.035	.178	1.610	.111
ประสบการณ์การ บริหารจัดการ	.009	.009	.114	.982	.329
ประสบการณ์การบริหาร	.045	.011	.430	3.943	.000
โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง					

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก
เข้าพยากรณ์และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
พบว่า

Unstandard coefficient B ของ อายุ = .004
แปลว่า อายุเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การบริหารจัดการ
โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะ
พยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพิ่มขึ้น .004
เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน
 H_0 ($p > .05$) แสดงว่าอายุส่งผลต่อการบริหารจัดการ
โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าอิทธิพลน้อยมาก
จึงสรุปได้ว่าอายุไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ
โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะ
พยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Unstandard coefficient B ของความรู้
เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง = .057
แปลว่า ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การบริหารจัดการโดยใช้หลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพิ่มขึ้น .057 เมื่อทดสอบ
ความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน H_0 ($p > .05$)
แสดงว่าความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน อย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ และมีค่าอิทธิพลน้อยมาก จึงสรุปได้ว่าความรู้
เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ส่งผลต่อ
การบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษา
เอกชน

Unstandard coefficient B ของประสบการณ์
การบริหารจัดการ = .009 แปลว่า ประสบการณ์
การบริหารจัดการ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การบริหาร
จัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
เพิ่มขึ้น .009 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า
ยอมรับสมมติฐาน H_0 ($p > .05$) แสดงว่าประสบการณ์
การบริหารจัดการ ส่งผลต่อการบริหารจัดการ โดย
ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะ

พยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าอิทธิพลน้อยมาก จึงสรุปได้ว่าประสพการณ์การบริหารจัดการ ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Unstandard coefficient B ของประสพการณ์การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง = .045 แปลว่า ประสพการณ์การบริหารฯ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพิ่มขึ้น .045 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน H_1 ($p < .05$) แสดงว่าประสพการณ์การบริหารฯ ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าประสพการณ์การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ ในรูปคะแนนดิบหรือค่าจริง

$Y' = .045$ (ประสพการณ์การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$\beta = .430$ (ประสพการณ์การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)

การอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านอายุ ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และประสพการณ์การบริหาร ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ส่วน

ประสพการณ์เกี่ยวกับการบริหารโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลต่อการบริหารจัดการของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมีอิทธิพลในระดับต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล อนิทรโชติ⁵ ที่ได้ศึกษาระดับความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ซึ่งการเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน พบว่าผู้บริหารที่มีประสพการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ถึงแม้จะเป็นผู้บริหารที่มีความรู้และประสพการณ์ในการบริหารจัดการมากแต่ขาดประสพการณ์การบริหารโดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อน ก็ทำให้มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ บุญญติ นนทามาลย์ และคณะ⁶ ได้ทำการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ซึ่งพบว่าประสพการณ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีผลทำให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรทางการศึกษา และสภาพการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกัน เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน พบปัญหาค่อนข้างมากทั้งในรูปแบบการดำเนินการที่ชัดเจน ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารที่มีความรู้ และประสพการณ์ในการบริหารจัดการในรูปแบบอื่นๆ จึงไม่สามารถที่จะทำความเข้าใจและนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันการศึกษาเอกชน ได้แก่ ประสพการณ์เกี่ยวกับการบริหาร โดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างผู้มีประสบการณ์เพื่อนำไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรมและสามารถนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมต่อไป และเพื่อให้การขับเคลื่อนการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความชัดเจน สามารถนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1) กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสภาการพยาบาล ควรมีกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิบัติ แผนการปฏิบัติ รูปแบบแนวทาง และวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน

2) ควรจัดให้มีเวทีประชุม ศึกษา ดูงาน หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอบรมให้ความรู้ แก่ผู้บริหาร สถานศึกษา และอาจารย์

3) การพัฒนาและคัดเลือกสถาบันอุดมศึกษาต้นแบบ เพื่อเป็นแบบอย่างให้สถาบันอุดมศึกษา มาศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4) มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการ ที่คอยให้การช่วยเหลือ สนับสนุนแก้ไขปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงาน

5) การกำหนดตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ ตลอดจนระยะเวลา ของการดำเนินงาน เพื่อการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

REFERENCES

1. Office of the Higher Education Commission. The Long Term Plan for Higher Education, No. 2 (2008-2022), 3rd edition. Bangkok: Office of the Higher Education Commission, 2008. (in Thai)
2. Jutivisut, P. Measurement of Knowledge and Application of Sufficiency Economy Philosophy in Undergraduate Teaching. Bangkok: Kirk University Research Project, 2011. (in Thai)
3. Teerathongdee, P. Applying Sufficiency Economy Philosophy to Management of Educational Institutions under the Office of Ratchaburi Educational Service Area 2. Thesis of Master Degree of Educational Program, Educational Administration Branch, Chom Bueng Rajabhat University, 2010. (in Thai)
4. Santiphontum, R. Presentation of Educational Administration Approach to the Sufficiency Economy Philosophy of Nakhon Sawan Private Schools. Master Degree of Educational Program, Nakhon Sawan Province Educational Administration Branch, 2009. (in Thai)
5. Anintarachoti, M. School Administration Using the Philosophy Economics at the Elementary School Level under the Office of Bangkok Educational Service Area 3. Bangkok: Educational Administration, Thonburi Rajabhat University, 2009. (in Thai)
6. Nonthaman, B., et al. The State of Education Based on the Principles of Sufficiency Economy of Schools in Ngao District, Lampang. Self Study in Master Degree of Educational Administration, Naresuan University, 2008. (in Thai)